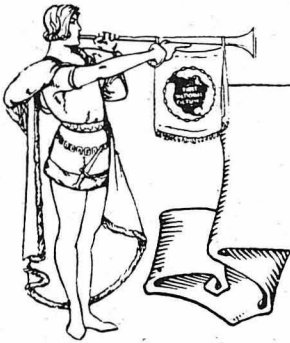
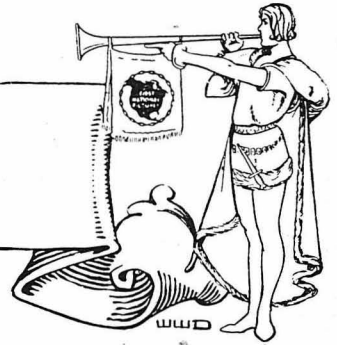

ΞΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΑΝΤΡΕ ΤΕΡΙΕ

ΣΤΕΛΛΑ ΤΟΖΙ

Ἡ ἡμέρα ἔκλινε στὴ δύση της, μιὰ μέρα σκυθρωπή και πένθημη, πλασιμένη ἀπ' τὶς θλίψεις τοῦ χειμῶνος και ζυμωμένη με τὴ Δεκεμβριανὴ ομίχλη. Ἀργά-ἀργά ἔπεφτε τὸ σκοτάδι κι' ἔκανε πῶς πένθημη ἀκόμα τὴ δυστυχία τοῦ γέροντός του, Τόζι.

Ἐξω δ' ἄνεμος φυσομανοῦς κι' ἡ βροχὴ ἔμαστιγώνει ἀλύπητα τὰ τζάμια. Ὁ Τόζι, ὁμως, δὲν ἔβλεπε τίποτε, δὲν ἔνοιωθε τίποτε. Γι' αὐτὸν ὅλη του ἡ ζωὴ ἦταν παλιὰ ἀπελπισία και πένθος. Ὅλα εἶχαν τελειώσει κι' αὐτὸν, ναί, ὅλα! Ἡ ὑπομονή, ἡ θέλησις, ἡ δραστηριότης του ἔβρισαν σιγά-σιγά, τελειώσαν σὲ μιαν ἀπράταστην ἀπελπισία!

Στὴν ἀρχὴ εἶχε τὴν πεποίθησιν πὸς ἦταν μεγάλος δημιουργός. Τὴν ὀπερα του, τὴ «Μυζόλα», τὴν θεωροῦσε ἀριστούργημα. Δέκα σοφιστὰ χρόνια τὴν εἶχαν ἐργαστῆ με τὴν ψυχὴ του, μάταια, ὁμως, ἐγύφισε ἀπὸ θέατρο σὲ θέατρο, μάταια, ἰκέτευε, νὰ τοῦ τὴν παίξουν... Εἶχε κορασιάει παλιὰ ἀπὸ τὰ χωρὶς ἀποτέλεσμα διαβήματα, και ἀπὸ τὶς βράντσες ἀνήϊστος...

Ἐτσι ὁ πόνος τοῦ φτωχοῦ Τόζι ἦταν ἀγίατρευτος. Λίγο τὸν ἐμελεε γιὰ τὸν ἑαυτό του. Ἄν ἤθελε τὴ δόξα, ἂν ἤθελε τὸ πλοῦτο πρὸ πάντων πού χαρίζε ἂν ἐπιτυχμένο ἔργο, τὸ ἤθελε γιὰ τὴ μοναχοκόρη του τὴν Στέλλα, τὸ πολυαγαπημένο του κορίτσι, πού ἦταν ἀραβωνισμένο τώρα τελευταία κι' ἐπρόκειτο νὰ παντρευθῆ. Ἦθελε τὴν ἐπιτυχία γιὰ νὰ ἐξασφαλίσει τὴν Στέλλα; του τὴν τύχη, γιὰ νὰ μὴν ἐχθὶ τοῦ παιδι τοῦ ν' ἀντικρύσῃ καμμιὰ πικρία στὴ ζωὴ του...

Ἡ Στέλλα ἤξερε ἀπ' ἑξῆς τὴν ὀπερὰ του ὅλη κι' ἐπειδὴ εἶχε μουσικὴ μέρφωσιν μεγάλη ἦταν πρόθυμη νὰ καίξῃ αὐτὴ τὸ ρόλο τῆς κόμης...

Ἡ Στέλλα συνώδεε τὸν πατέρα της στὰ διαβήματά του ὅλα. Ἡ εὐμορφία της ἐξετρέφαινε τοὺς ἀνθρώπους τῶν θεάτρων κι' ἔβλεπε νὰ περνοῦνε ἀπάνω της ματιὰ λιγομίλιες, ματιὰς γεμάτες πόθο. Ἄν ἦταν ἄλλη ἡ Στέλλα, ἡ «Μυζόλα» θὰ εἶχε γίνει πρὸ πολλοῦ δεκτὴ. Ἡ κόρη, ὁμως, ἀγαποῦσε τὸν ἀραβωνιστικό της και δὲν ἐπρόσχεε ὅς τίποτε ἄλλο ἔξω ἀπ' τὴν ἀγάπην τους...

Τὸ βράδι ἄκόμα ἔκλεινε τὸ διευθυντὴς τοῦ «Νέου Λυρικοῦ Θεάτρου» τὴν εἶχε δώσει κρυφὰ ἕνα γραμματάκι, τὴν ὥρα πού ἐφυγε με τὸν πατέρα της, ὕστερ' ἀπὸ ἀόριστες ὑποσχέσεις γιὰ τὸ καίμιον τῆς ὀπερας.

Τὸ γράμμα αὐτὸ τὸ ἔκρυψε στὸ στήθος της χωρὶς νὰ θέλῃ, κι' ἔπειτα τὸ ἔβγαλε.

Στὸ σπῆτι εἶδε τὴν ἀπελπισία τοῦ πατέρα της, δὲν ἤξερε τί νὰ τοῦ πῆ γιὰ παρηγορία, αἰσθάνονταν πὸς κι' ἡ ἴδια ἦταν ἀηλιπιωμένη ὅπως ἐκεῖνος.

Ἐξαφνικὰ τότε θυμήθηκε τὸ γράμμα και τὴβγαλε ἀπὸ τὸν κόρφο της. Ἦταν τώρα κατακόκκινη σάν ντροπισμένη.

Ἄπ' τὸν καιρὸ πού ἐτρέχε μαζί με τὸν πατέρα της ἀπὸ θέατρο σὲ θέατρο, εἶχε μάθει τὴ δῆμαιναν κάποια ὑποκτα σφιζίματα χειριοῦν καὶ ὁ κνησμός μερικῶν λιγομίλιων ματιῶν. Και τὸ χαμόγελο τοῦ Ντυμπόσκ—ἔτσι ἔλεγαν τὸ διευθυντὴ τοῦ «Νέου Λυρικοῦ Θεάτρου» ἦταν ὁμοιο με τ' ἄλλα.

Σιγά-σιγά ἄρχισε νὰ διαβάζῃ τὸ γράμμα. Ὅσο προχωροῦσε τόσο και κοκκίνιζε... Ὅσο κι' ἂν ἦταν με λεπτότητα γραμμένο τὸ γραμματάκι αὐτὸ, ἀφῆνε νὰ φαίνονται και

θαρά ἡ διαθέσεις τοῦ Ντυμπόσκ, τοῦ χυδαῖου αὐτοῦ διευθυντοῦ τοῦ «Νέου Λυρικοῦ Θεάτρου».

Ὁ Ντυμπόσκ μίλοσε γιὰ τὸ μεγαλειώδες ἔργο τοῦ πατέρα της και τὴν ἰκέτευε νὰ ξαναγύριζε μόνη της κατὰ τὶς 9 τὸ βράδι. Θὰ τάλεγαν τότε μιὰ χαρὰ και ἡ ὑπόθεσιν τοῦ πατέρα της θὰ τελειώωνε! Ἦταν ἀδύνατον νὰ μὴν ἐπιτύχῃ ἕνα ἔργον σάν τὴ «Μυζόλα» με πρωταγωνίστρια μάλιστα, μιὰ τόσο ὀμορφη κοπέλλα σάν κι' αὐτὴν! Κι' ἐπακολουθοῦσαν ἕνας ὕμνος πρὸς τὴν ὀμορφίαν της και κάποιοι ὄροι πού δὲν ἀφῆναν καμμιὰν ἀμφιβολία γιὰ τὴν ἀγοραπωλησία πού της ἐπρόσφεραν.

Σιγά-σιγά εἶχε ἀπλωθῆ ἡ γαλήνη ἔξω. Ὁ ἄνεμος δὲν οὐλοῦσε παλιὰ, ἡ βροχὴ εἶχε πάψει. Ἡ Στέλλα ἄκουσε τ' ὀρολόγι μιάς γευτονικῆς ἐκκλησίας πού χτυποῦσε. Και μηχανικά μέσα στὸν πνευτὸ πού τὴν ἐπνίγε, μετροῦσε τὰ χτυπήματα: «Μία... δύο... τρεῖς...»

Ἡ καρδιά της ἔπαυε νὰ πάλλῃ τὴν ὥρα ἀκριβῶς πού σταμάτησε και τὸ ρολόγι... Ἐννέα! Ἦταν ἔννεμα ἡ ὥρα!

Πολλὴν ὥρα ἔμεινε σιωπηλὴ, γεμάτη ἀγωνία. Ἄπ' τὴ διπλανὴ κάμρη ἀντήχουσαν οἱ παγῆμοι λυγμοὶ τοῦ γέροντος πατέρα της...

— Θάρρος, πατέρα! τοῦ ἐφώνασεν, ἐνῶ ἔτρεμε σύγκορημ.

Αὐτὸς, ὁμως, δὲν ἀπάντησε. Τὸν εἶχαν τσακίσει ἡ ἀγρία πάλη τῆς ζωῆς και ἡ παντοεινὴ ἀποτυχία. Κι' ἡ Στέλλα ἐμπρός στὴν ἀπελπισία αὐτὴν ἐστάθηκε ἀμφοροσῶν. Σιγά-σιγά προσπαθοῦσε νὰ βρῆ μιὰ δικαιολογία γιὰ τὴ ντροπισμένη σκέψιν της... Μὰ, ναί, αὐτὴ κρατοῦσε ἰστά χρόνια τὴν εὐτυχία τοῦ πατέρα της... Ἰσως και τὴ ζωὴ του ἀκόμα, γιὰτὶ τὸν ἔβλεπε πού πέθαινε μέρα με τὴ μέρα!... Ποιὸ ἦταν τὸ καθῆκόν της, λοιπὸν;... Ποιὸ ἄλλο παρὰ νὰ θυσιαστῆ αὐτὴ γιὰ νὰ μὴν ὑποφέρῃ ἐκεῖνος πού της εἶχε χαρίσει τὴ ζωή;

Μ' ἕνα λυγμὸ τότε δυνατώτερο ἀπὸ τοὺς ἄλλους πῆδησε τ' ὀσερες-τέσσερτες τὶς σκάλες, σάν νὰ φοβότανε μὴν ἄλλαξε ἀπόφασι.

Ἐξω στὸ δρόμο, ὁμως, ἡ δροσιὰ τῆς νύχτας ἐψύχρανε τὴν ἔξαφί της. Ἐγύρισε τότε πίσω κι' ἀνέβηκε πάλι τὶς σκάλες. Ἄν ἔκανε αὐτὸ πού σκέφθηκε, θὰ ἦταν παλιὰ χαμένος γιὰ πάντα τὸ Λορέντζο, ὁ ἀραβωνιστικός της... Κι' ὁ ἴδιος ὁ πατέρας της τὴ θύλεγε ἀμα μάθαινε τὴ ντροπὴ της;...

Ὅταν ἔφτασε, ὁμως, καλεῖ ἔξω ἀπ' τὴν πόρτα και ἐστάθηκε νὰ πᾶρῃ ἀναπνοή, ἄκουσε πάλι τὸ βογγητὸ τοῦ πατρικοῦ πνευτος, γεμάτο ἀπράταστην ἀπελπισία... Ὁ φτωγὸς της ὁ πατέρας!... Αὐτὸς πού ἦταν ὅσο ἔπερνε καλὸς, νὰ ὑποφέρῃ ἔτσι!... Αὐτὸς πού σ' ὄλη του τὴ ζωὴ ἀφοσιώθηκε στὴν εὐτυχία της!... Κι' ἔξαφνικὰ τὸν ἐβλεπε νὰ πεθαίνει ἐκεῖ ἐμπρός της... Νὰ πεθαίνει ἔξ' αἰτίας της, ἀφοῦ αὐτὴ μοροῦσε νὰ τὸν σώσῃ!...

Ἐμπρός στὸ φοβερὸ αὐτὸ ὄραμα τὰ ἔβγαλε ὅλα. Κατέβηκε ἄλλη μιὰ φορὰ τὶς σκάλες, ἔτρεψε στοὺς δρόμους, χωρὶς νὰ σταματήσῃ μιὰ στιγμὴ, χωρὶς νὰ γυρῆσιν πίσω τὸ κεφάλι της!

Δάκρυα νευρικά της εἶχαν ἔλθῃ τώρα. Δὲν ἔβλεπε τίποτε, δὲν ἔνοιωθε τίποτε!

Ἐπὶ τέλους ἔφτασε στὸ θέατρο. Τότε ἄρχισε νὰ συναισθάνεται

ΤΟΥ ΖΑΝ ΜΟΡΕΑΣ
ΑΠΟ ΤΙΣ «ΣΤΡΟΦΕΣ»,
Τὸ ρόδο τί τὸ γνοιάζει τὸ
[λαμπρὸν]
Κι' ἂν ὁ βορριάς τὸ ξεγυμνώσει;
Τὸ χρυσοφτέρουγον ἀετὸ,
Τὸ βόλι, ἂν ματωμένον τὸν
[σαπλῶνει];
Τί γνοιάζει και τὴ λύρα μου
[ἡ ὀργή];
Κ' ἡ χλεύη ἡ ἀδικη; Τί ἐμένει;
Κι' ἂν πῆρε ἀκόμα κι' ὀλη
[μου ἡ ζωὴ,
Τὸ πέταγμα της ἔτσι στὰ χα
[μένει];
Μεταφρ. Μ. Μαλακάση

Σιγά-σιγά ἄρχισε νὰ διαβάζῃ τὸ γράμμα. Ὅσο προχωροῦσε τόσο και κοκκίνιζε... Ὅσο κι' ἂν ἦταν με λεπτότητα γραμμένο τὸ γραμματάκι αὐτὸ, ἀφῆνε νὰ φαίνονται και